

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Murat Nehri başta olmak üzere, Fırat Nehri, Dicle Nehri ile yer altı ve yer üstü su kaynaklarını tahrip eden/edeabilecek tüm faaliyetlerin araştırılması, Erzincan'da siyanür sızıntısı ile Ağrı Mollakara'daki maden çalışmasının Murat ve Fırat Nehirlerine etkilerinin incelenmesi, ekolojik tahribatlara sebebiyet veren sorumluların açığa çıkarılması ve tahribatlara engel olunması amacıyla Anayasa'nın 98'inci, İktüzüğün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ederim. 5.12.2023

Necla DEMİR
Ağrı Milletvekili

Ayten KORDU
Tunceli Milletvekili

Sümeyye BOZ
Muş Milletvekili

Heval BOZDAĞ
Ağrı Milletvekili

Sezai TEMELLİ
Muş Milletvekili

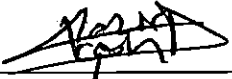
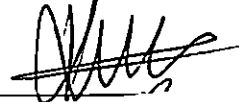
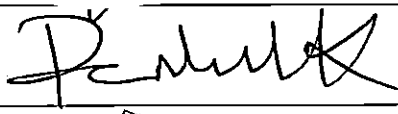
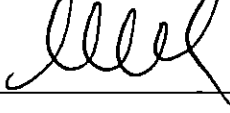
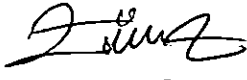
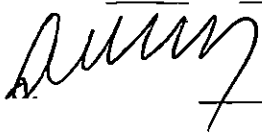
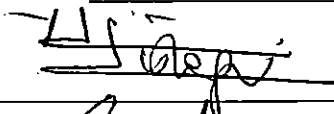
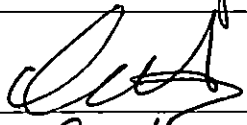
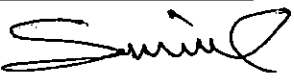
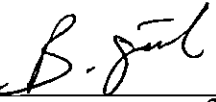
GEREKÇE

25 akarsu havzasından oluşan Türkiye’de yıllık ortalama yağış yaklaşık 574 mm olup yılda ortalama 450 milyar m3 suya tekabül etmektedir. Türkiye’nin 4’te 3’ünün kalıcı kuraklığa sürüklendiği Meteoroloji uzmanları tarafından dile getirilmektedir. Meteoroloji raporlarına göre son 8 yılda aşırı hava olayları rekor kırmış, 2023 su yılı yağış miktarı yüzde 6 düşmüştür. Yer altı ve yer üstü su kaynaklarını olumsuz etkileyen olaylara karşılık su kaynaklarını kirleten politikalar ve uygulamalar da yaşanmaktadır.

2022 yılında Erzincan’ın İliç ilçesinde siyanür liçi yöntemiyle altın madenciliği yapan Çöpler Altın Madeninde siyanür çözeltisinin taşındığı boru patladığı, 210 metre küp siyanür çözeltisi toprağa, dereler ve Fırat Nehri havzasına karıştığı kamuoyuna yansımıştı. Söz konusu olaya ilişkin Bakanlık “insan ve çevre sağlığı açısından herhangi bir risk bulunmadığı” açıklamasını yapmıştı. Erzincan’da siyanür sızıntısının yanı sıra Murat Nehri’ni ve bölgede endemik tehdit oluşturacak çalışmaların devam ettiği bilinmektedir.

Koza Altın İşletmelerinin, Ağrı’nın Diyadin ilçesinde altın rezerv tespit edildiği ve siyanürle maden arama çalışmalarına başladığı basına yansımıştır. Söz konusu bölgede 4 adet siyanür havuzu kurulacağı, yüklü, yüksüz, acil durum ve taşkın adı verilen havuzlarda yüzlerce ton tehlikeli kimyasal atık bulunacağı, madende yılda 2 bin 455 ton sodyum siyanür ve halk arasında kostik olarak bilinen sodyum hidroksit de 1043 ton kullanılacağı belirtilmiştir. Ağrı’nın Diyadin ilçesinde Mutlu, Kotancı, Oğuluba ve Mollakara köylerinin ortasında yer alacak olan maden sahasının, Van Gölü’ne dökülen Zilan Deresi’ne çok yakın konumda olması, 1 kilometre uzaklığında Murat Nehri’nin doğup maden sahasının ortasında geçmesinden dolayı su kaynakları açısından ciddi bir risk barındırdığı ifade edilmiştir. 5 ilden geçen, Alparslan 1 Barajı, Alparslan 2 Barajı ve Hidro Elektrik Santrali (HES), Yukarı Kaleköy Barajı ve HES, Aşağı Kaleköy Barajı ve Hibrit GES, Gözeler HES, Beyhan Barajı ve HES olmak üzere birçok baraj bulunan 722 kilometrelik Murat Nehri, Fırat Nehri’ne ve sonrasında Basra Körfezi’ne ulaşmaktadır. Geniş bir bölgenin ve birçok ülkenin su ihtiyacını karşılayan kaynakların kimyasallar ile tehlike altında olması çok geniş bir coğrafyada insanların tehlike altında olması anlamına gelmektedir. Murat Nehri kuraklık tehlikesi ile karşı karşıya iken maden çalışmalarıyla su, toprak ve hava kirliliği söz konusu olacaktır. Ayrıca nehrin geçtiği kentlerde su sorunu, yoksulluk ve göç söz konusu iken maden çalışmalarının başlamasıyla birlikte tarım alanlarını tahrip edeceği, dolayısıyla sorunları derinleştireceği, tüm canlı yaşamına kastedeceği düşünülmektedir.

Siyanür ile maden arama çalışmalarının sırasıyla Ağrı, Muş, Elâzığ, Bingöl bölgesini olumsuz etkileyeceği, Van Gölü, Murat Nehri ve Fırat Nehri gibi su kaynaklarını kirlileteceği, dolayısıyla Erzincan, Bingöl, Diyarbakır, Malatya, Adıyaman, Antep, Urfa ve Van gibi illerde tüm yaşamı tahrip edeceği, Fırat Nehri’nin kirlenmesiyle Basra Körfezine kadar geniş bir coğrafyayı olumsuz etkileyeceği açıktır. Bu nedenle Murat Nehri başta olmak üzere, Fırat Nehri, Dicle Nehri ile yer altı ve yer üstü su kaynaklarını tahrip eden/edebilecek tüm faaliyetlerin araştırılması, Erzincan’da siyanür sızıntısı ile Ağrı Mollakara’daki maden çalışmasının Murat ve Fırat Nehirlerine etkilerinin incelenmesi, ekolojik tahribatlara sebebiyet veren sorumluların açığa çıkarılması elzemdir.

2	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
3	CEYLAN AKÇA CUPOLO	DİYARBAKIR	
4	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
5	KEZİBAN KONUKÇU KOK	İSTANBUL	
6			
7	PERİHAN KOCA	MERSİN	
		İLİ	
9	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
10	ZEYNEP ODUNCU	BATMAN	
11	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	
13	OSMAN CENGİZ ÇANDAR	DİYARBAKIR	
15	ÖMER FARUK HÜLAKÜ	BİNGÖL	
16	ONUR DÜŞÜNMEZ	HAKKARİ	
17	GEORGE ASLAN	MARDİN	
18	SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP	BİTLİS	
19	BURCUGÜL ÇUBUK	İZMİR	
20	CELAL FIRAT	İSTANBUL	